

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NUTARIMO
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO 2017 M. BIRŽELIO 29 D. NUTARIMO „DĖL
VALSTYBINIŲ UNIVERSITETŲ TINKLO OPTIMIZAVIMO PLANO
PATVIRTINIMO“ NR. XIII-533 PAKEITIMO PROJEKTO

1. Nutarimo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Projekto rengimą paskatino vis augantis pedagogų trūkumas šalies mokyklose. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos Seimo 2017-06-29 nutarimu Nr. XIII-533 (toliau Nutarimas) patvirtintas valstybinių universitetų tinklo optimizavimo planas 17 ir 25 punktais numato pedagogų rengimo sutelkimą Vilniuje, Kaune ir Šiauliuose. Tačiau per kelerius metus pasikeitus situacijai, atsirado poreikis pedagogus rengti ir Vakarų Lietuvoje.

Šio nutarimo projekto tikslas – sustiprinti pedagogų rengimo kokybę bei suteikti galimybę ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo pedagogus rengti Klaipėdos universitete.

Rengiant šį nutarimo pakeitimo projektą buvo įvertinta, kad Klaipėdos universitetas yra ypač stipri institucija, rengianti visų trijų pakopų studentus, kas nebuvo įvertinta įgyvendinant minėtą nutarimą. Klaipėdos universitetas turi ilgametes pedagogų rengimo tradicijas (nuo 1902 m. - Karališkoji mokytojų seminarija, nuo 1935 Respublikos ir Klaipėdos krašto pedagoginiai institutai, nuo 1952 m. - Pedagoginė mokykla, nuo 1975 m. - Šiaulių pedagoginio instituto filialas, nuo 1991 m. - KU Pedagogikos fakultetas ir t. t.) ir yra sutelkęs kompetentingą ir kvalifikuotą edukologijos mokslininkų ir pedagogų kolektyvą, per dešimtmetį publikuotos monografijos (14), atliktos mokslo studijos (2), parengti vadovėliai (31), per 500 mokslinių publikacijų, per penkerių metų laikotarpį įgyvendinta ir dar tebevykdoma virš 40 tarptautinių ir nacionalinių projektų. Taip pat vertinant šalyje esančią padėtį matyti, kad Lietuvos regionams trūksta ikimokyklinio ir pradinio ugdymo pedagogų. Tai patvirtina ir savivaldybių atstovai. 2017 m. pabaigoje Klaipėdos universitetas ir 15-os Vakarų Lietuvos regiono savivaldybių merų pasirašė bendrą memorandumą dėl pedagogų rengimo Klaipėdoje, o su Klaipėdos miesto savivaldybe parengta ir patvirtinta Klaipėdos miesto pedagogų rengimo, kvalifikacijos plėtojimo, profesinių kompetencijų tobulinimo ir mokytojų pritraukimo į mokyklas programa 2020 – 2024 metams.

Pabrėžtina, kad Klaipėdos universitetas atliepia Vakarų Lietuvos regiono poreikius, nes 82 proc. stojančiųjų į pedagogines studijas yra šio regiono abiturientai, iš kurių 63 proc. baigę studijas dirba Vakarų Lietuvos regiono ugdymo įstaigose arba tęsia studijas antrojoje studijų pakopoje. O nuo 1991 metų Klaipėdos universitete parengta virš 7000 pirmosios pakopos absolventų ir apie 2400 antrosios pakopos absolventų bei apgintos 52 disertacijos. Klaipėdos universiteto parengtų pedagogikos specialistų poreikį darbo rinkai patvirtina ir pedagoginių studijų absolventų įsidarbinimo rodikliai (2015 m. - 90 proc., 2016 m. – 92 proc., 2017 m. ir 2018 m. – po 97 proc.).

2020 pradžioje Vytauto Didžiojo universiteto mokslininkai atliko tyrimą, kurio metu buvo apklausti 929 mokyklų direktoriai ir 2588 mokytojai iš 59 šalies savivaldybių. Šis tyrimas atskleidė, kad 23 proc. šalies mokyklų trūksta privalomųjų dalykų mokytojų. Nustatyta, kad jau 2020 m. šalyje trūko daugiau kaip 350 privalomų dalykų mokytojų ir 504 pedagoginės pagalbos specialistų, o po 3–5 metų, jei nebus imtasi papildomų priemonių, poreikis galimai išaugs 5 kartus.

Vytauto Didžiojo universiteto mokslininkų atliktas tyrimas rodo, jog per artimiausius 3–5 metus Lietuvoje didžiausias trūkumas bus matematikos (213), fizikos (213), anglų (167), lietuvių (140) ir antrosios užsienio kalbos (96), taip pat pradinio ugdymo (167), chemijos (151), biologijos (103) ir kitų dalykų mokytojų, t. y. beveik 2 tūkst. pedagogų. Tyrimas taip pat atskleidė, kad šalyje yra didelis pedagoginės pagalbos specialistų trūkumas (2020 m. Lietuvos mokyklose trūko 202 psichologų, 107 specialiųjų pedagogų, 102 logopedų ir 62 socialinių pedagogų). Kaip ir privalomųjų dalykų, taip ir šių pedagogų trūkumas, pasak mokslininkų, jei nebus imamasi reikalingų priemonių, tik didės.

Klaipėdos universitetas yra pajėgus parengti ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo pedagogus: nuo 1991 m. KU vykdoma unikali *Vaikystės pedagogikos* pirmosios pakopos studijų programa. KU mokslininkai pirmieji Lietuvoje pagrindė *vaikystės* sampratą ir sukūrė *Vaikystės pedagogikos* studijų programą, kuri vykdoma ir šiandien. Klaipėdos universitetas jau 28 metus rengia ikimokyklinio ir pradinio ugdymo mokytojus. Tačiau universitetui trukdo nutarime esantis apribojimas. Todėl siūloma pakeisti minėto nutarimo 17 ir 25 punktus suteikiant Klaipėdos universitetui minėtų pedagogų rengimo centro statusą.

2. Nutarimo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Nutarimo projekto iniciatorius – Seimo narys akad. Eugenijus Jovaiša.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami nutarimo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu Nutarimu, kaip pedagogų rengimo centrai yra išskiriami tik Vilnius ir Kaunas. Klaipėdos universitetas nėra išskirtas kaip pedagogų rengimo centras.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reglamentavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Nutarimo projektu siūloma pakeisti Seimo 2017-06-29 nutarimo Nr. XIII-533 „dėl valstybinių universitetų tinklo optimizavimo plano patvirtinimo“ 17 ir 25 punktus.

Nutarimo 17 punkto pakeitimu siūloma suteikti galimybę Klaipėdoje vykdyti ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo pedagogų rengimą. Taip Klaipėdos universitetui būtų suteikiamas pedagogų rengimo centro statusas, tačiau šios grupės pedagogų rengimas nebūtų sutelktas tik Klaipėdos universitete. Tikimasi, kad tai paskatintų studentus, baigusius pedagogikos studijas Klaipėdoje, pasilikti dirbti ir Klaipėdos, ir aplinkinių rajonų ugdymo įstaigose ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo mokytojais.

Nutarimo 25 punktą siūloma papildyti išlyga, kad švietimo ir ugdymo moksliniai tyrimai, ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo pedagogų rengimas būtų sutelkiami ne tik klasikiniuose universitetuose bei Šiaulių universitetiniame mokslo centre, bet ir Klaipėdos universitete. Tikimasi, kad nustačius tokį teisinį reguliavimą, tai padės sumažinti ypač ateityje prognozuojamą ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo mokytojų trūkumą.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant nutarimo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priėmimo nutarimo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Priėmus Nutarimo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas nutarimas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Nutarimo projektas įtakos korupcijai ir kriminogeninei situacijai neturės.

7. Kaip nutarimo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Nutarimo projekto įgyvendinimas neturės neigiamo poveikio verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Ar nutarimo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Nutarimo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Nutarimo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus Nutarimo projektą, teisės aktus priimti ar pakeisti nereikės.

10. Ar nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o nutarimo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o nutarimo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar nutarimo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Nutarimo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją ir Europos Sąjungos teisės aktų nuostatas.

12. Jeigu nutarimui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Nutarimo projektui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

13. Kiek valstybės ir savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įstaigų fondo lėšų prireiks nutarimui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Priėmus nutarimą papildomų lėšų iš valstybės biudžeto nereikės. Studentai bus priimami pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą pagrindinių ir vientisųjų studijų studentų priėmimo planą.

14. Nutarimo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Nutarimo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

„universitetų tinklo optimizavimas“, „Klaipėdos universitetas“, „pedagogų rengimas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra

Teikia
Seimo nariai